

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16843/2023
28.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Матковић Стефановић, Јасмине Стаменковић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије – Привредни суд у Београду, чији је законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 78/23 од 23.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 28.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 78/23 од 23.02.2023. године, као изузетно дозвољеној.

РЕВИЗИЈА СЕ ДЕЛИМИЧНО ОДБИЈА, као неоснована, у делу у коме се побија пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 78/23 од 23.02.2023. године у делу у којем је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 93/2021 од 13.04.2022. године у ставу другом изреке у усвајајућем делу за износ од 27.234,01 динара са законском затезном каматом на тај износ од 03.03.2022. године до исплате, док се **РЕВИЗИЈА ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА** и преиначују се пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 78/23 од 23.02.2023. године у делу којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 93/2021 од 13.04.2022. године у ставу другом изреке у делу у коме је усвојен тужбени захтев за износ преко 27.234,01 динара до тражених 28.503,02 динара, и у делу одлуке о захтеву за затезне камате, и пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 93/2021 од 13.04.2022. године у истом делу, тако што се одбија тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да исплати тужиљи износ од 1.269,01 динар са затезном каматом од 04.06.2021. године до исплате и одбија тужбени захтев за исплату затезне камате на износ од 27.234,01 динара почев од 04.06.2021. године до 02.03.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду Прр1 93/2021 од 13.04.2022. године, у ставу првом изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе из поднеска од 02.03.2022. године. У ставу другом изреке обавезана је тужена да на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ од 28.503,02 динара са затезном каматом почев од 04.06.2021. године. У ставу трећем изреке одбијен је тужбени захтев за исплату затезне камате на досуђени износ од 03.01.2002. године до 04.06.2021. године. У ставу четвртном изреке обавезана је тужена да на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 46.800,00 динара са затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 78/23 од 23.02.2023. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиле и тужене и потврђена је првостепена пресуда у ставу другом, трећем и четвртном изреке. Одбијени су захтеви тужиле и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права, с предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, на основу члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, ... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија), док је ставом 2. истог члана прописано да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Према утврђеном чињеничном стању решењем Привредног апелационог суда Рж Ст 1734/21 од 29.04.2021. године усвојена је жалба предлагача АА из ..., овде тужиле, па је преиначено решење Привредног суда у Београду Р4 Ст 540/2021 од 19.3.2021. године и утврђено да је тужиле АА из ... повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Београду под бројем Ст 118/20 и наложено је стечајном судији да у року од четири месеца од дана пријема решења предузме све потребне радње у циљу окончања стечајног поступка, те да о предузетим радњама обавести председника Привредног суда у Београду. Стечајни поступак над „Инвестбанком“ АД Београд покренут је решењем Трговинског суда у Београду Ст 10/02 од 03.01.2002. године, а на дан отварања стечаја једини акционар наведене банке је била Агенција за осигурање депозита. У том стечајном поступку, укупно утврђено потраживање тужиле које потиче из радног односа, са каматом обрачунатом за период од 03.01.2002. године до 31.07.2012. године, износи 31.059,08 динара. Привредни суд у

Београду донео је решење Ст број 57/2010 о делимичној деоби стечајне масе, те је тужили на основу овог решења утврђен износ од 2.556,06 динара који је исплаћен дана 26.01.2017. године. Решењем Привредног суда у Београду од 28.12.2017. године одобрена је друга делимична деоба стечајне масе, те ја на основу овог решења тужили утврђен износ од 726,20 динара и исти није исплаћен јер банка није добила инструкције за исплату. Даном 30.09.2019. године, Привредни суд у Београду донео је решење о завршној деоби стечајне масе, па је тужили на основу овог решења утврђен износ од 542,81 динар и исти није исплаћен тужили јер банка није добила инструкције за исплату. Решењем Привредног суда у Београду Ст број 57/20 од 23.7.2020. године закључени је поступак стечаја над „Инвестбанком“ АД Београд у стечају и настављен је поступак над стечајном масом „Инвестбанке“ АД Београд у стечају који и даље траје. Након делимичних деоба, неисплаћено потраживање тужиле износи 28.503,02 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев применом одредбе члана 3, 4, 22. став 2, 31. и 32. Закона о заштити права на суђење у разумном року у вези одредби члана 21. став 1, члана 32. и 58. став 1. Устава Републике Србије. Становиште је нижестепених судова да је тужена објективно одговорна за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року, с обзиром да између рада органа тужене и проузроковане штете постоји узрочно последична веза, односно да тужена сноси објективну одговорност за неостваривање права стечајних поверилаца.

Ревидент оспорава овакав закључак нижестепених судова и сматра да тужена није одговорна за имовинску штету коју потражује тужила, те да није доказана узрочно последична веза између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања. Такође указује да је за тужилу обезбеђена исплата у једном делу, те да би на овај начин била двоструко намирена.

По оцини Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право на основу ког су утврдили објективну одговорност тужене за имовинску штету коју тужила потражује у овом поступку.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су, без њихове кривице, остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права

на суђење у разумном року, све на основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године.

У конкретном случају, тужили је правноснажним решењем Привредног апелационог суда Рж Ст 1734/21 од 29.04.2021. године, утврђена повреда права на суђење у разумном року у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Београду под бројем Ст 118/20 према стечајном дужнику „Инвестбанка“ ад - у стечају, Београд. Из доказа приложених у списима произлази да је стечајни дужник прошао својинску трансформацију током деведесетих година прошлог века, сходно прописима који су регулисали пословање банака и предузећа, односно привредних друштава, и то најпре организован као деоничко, а од 1995. године и као акционарско друштво. Акционари банке су били правна лица и организације друштвеног и државног капитала, као и физичка и приватна правна лица, а на дан отварања стечаја (03.01.2002. године) једини акционар банке била је Агенција за осигурање депозита. Код таквог стања ствари, испуњен је услов за заснивање објективне одговорности тужене у складу са цитираним Закључком Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, будући да је потраживање тужиле из радног односа остало ненамирено и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, због чега су нижесестепени судови, насупрот ревизијским наводима, правилно закључили да постоји основ одговорности тужене за штету коју тужила потражује.

Међутим, основани су ревизијски наводи у делу у ком тужена указује да су за тужилу резервисана новчана средства по делимичним деобама стечајне масе, која нису исплаћена јер тужила није дала инструкције банци за њихову исплату. Ради се о решењу Привредног суда у Београду од 28.12.2017. године којим је одобрена друга делимична деоба стечајне масе, те ја на основу овог решења тужили утврђен износ од 726,20 динара, и решењу о завршној деоби стечајне масе, којим је тужили утврђен износ од 542,81 динар. Тужили ова средства нису уплаћена јер тужила банци није доставила инструкције за плаћање, како то произлази из Дописа Агенције за осигурање депозита од 14.09.2021. године који се налази у спису предмета. Стога, приликом пресуђање морало се водити рачуна не само о новчаним износима који су тужили уплаћани након делимичне деобе стечајне масе, већ и оним износима који су за тужилу резервисани решењем о делимичној деоби (односно завршној деоби стечајне масе), јер није на туженој одговорност што ова средства нису уплаћена на рачун тужиле. Зато је потраживање тужиле требало умањити и за износ од 1.269,01 динара (726,20 динара + 542,81 динара), па се тако долази до ненаплаћеног потраживања тужиле за које је тужена одговорна у износу од 27.234,01 динара.

Зато је применом одредбе члана 416 .став 1 ЗПП-а Врховни суд у ставу другом изреке, преиначио нижестепене одлуке у наведеном делу и одбио тужбени захтев за накнаду штете у износу од 1.269,01 динара са затезном каматом.

Такође, нижестепени судови нису правилно досудили тужили затезну камату. Судови су усвојили захтев за исплату затезне камате почев од дана подношења тужбе, али

су занемарили чињеницу да је решењем Привредног апелационог суда Рж Ст 1734/21 од 29.04.2021. године наложено стечајном судији да у року од четири месеца од дана пријема решења предузме све потребне радње у циљу окончања стечајног поступка. Како тај рок у моменту подношења тужбе 04.06.2021. године још увек није био истекао (још увек је трајао рок од 4 месеца за окончање стечајног поступка), то није ни могла тећи затезна камата почев од тога дана. Тужилац је преиначио тужбу поднеском од 02.03.2022. године, па су према оцени Врховног суда, услови за почетак тока затезне камате у смислу одредбе члана 324. став 2. Закона о облигационим односима остварени даном преиначења тужбе.

Из наведених разлога Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП-а преиначио нижестепене одлуке у делу затезне камате тако што је одбијен захтев тужиље за досуђење затезне камате од момента подношења тужбе 04.06.2021. године до 02.03.2022. године.

Врховни суд је применом одредбе члана 153. став 2. ЗПП-а одбио захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка, јер је тужена са ревизијом успела у незнатном делу, па јој сразмерно успеху у спору не припада право на накнаду трошкова поступка, из ког разлога ни одлука нижестепених судова о трошковима поступка није преиначена.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић